

GAZETA LWOWSKA

Wychodzi codziennie o godzinie 1-ej popołudniu z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych.

Biuro Redakcji i Ekspedycja ul. Chorążczyzna 31. Administracja ul. Podwale 3. — Egzemplarze gazety do nabycia w Ekspedycji ul. Chorążczyzna 31, w biurze dzienników S. Sokolowski i Ska Jagiellońska 7, w biurach dzienników i trafikach. — Listy należy hankować.

Reklamacje otwarte wolne od opłaty. — Konto P.K.C. Nr. 141.690. Telefon Redakcji Nr. 178. — Telefon Administracji Nr. 73.

Cena egzemplarza
w miejscu
i na prowincji

20 Mk.

PRENUMERATA:

we Lwowie bez dostawy	440— Mk
we Lwowie z dostawą	500— Mk
z przesyłką pocztową w Polsce	640— Mk
z przesyłką pocztową w innych państwach	650— Mk

Wszystkie ogłoszenia przyjmuje Administracja „Gazety Lwowskiej”, Lwów, ulica Podwale 3, w godzinach od 8—2 i 3—7; biuro S. Sokolowski i Ska, ulica Jagiellońska 7.

Handel duszami ludu polskiego musi ustać.

B. komisarz plebiscytowy na Spiszu, p. Jerzy Czoponowski ogłasza w piśmie krakowskim następujące informacje i wyjaśnienia:

Walka na argumenty, która na gruncie paryskim doprowadziła do pomyślnego dla Polski rezultatu, a mianowicie do zarządzenia plebiscytu na Śląsku Cieszyńskim, Spiszu i Orawie, okazała się zupełnie bezcelową przy wytyczeniu granicy w myśl decyzji Rady ambasadorów z 28. lipca 1920 r.

Na argumenty, uzasadniające prawa Polski do Jaworzyny, odpowiedzieli Czesi kontrargumentami. Szukano innej drogi wyjścia. Wysłunięta została koncepcja wymiany, która, o ile w dalszym ciągu będzie realizowana w tej formie, jak dotychczas, musi budzić bardzo poważne obawy.

KŁĘSKA ORAWSKA.

Za część gminy Lipnica Wielka na Orawie (800 dusz, 8.000 morgów lasów) polscy członkowie Komisji delimitacyjnej oddali Czechom dwie czysto polskie gminy orawskie: Głodówkę i Suchagórze, liczące 1398 mieszkańców, 8.000 morgów ornej ziemi, ze stacją kolejową, szkołami, kościołami i t. d.

Czesi zrozumieli znakomity interes, podpisano protokół. Zapóźno spostrzegli się Polacy, że zostali oszukani. Żądali, by za nieproporcjonalnie wielkie ustępstwa na Orawie, Czesi zobowiązali się do odpowiednich ustępstw na Spiszu, zwłaszcza w sprawie Jaworzyny. Czesi z szyderstwem odrzucili propozycje łącznego traktowania obu spraw. Wówczas Polacy zgłosili uroczyste zastrzeżenia o charakterze platonicznym.

Straciliśmy bezpowrotnie dwie polskie gminy na Orawie! Obawiamy się, by po klęsce orawskiej nie przyszła kolej na klęskę spiską.

Mimo smutnych doświadczeń, nie zamyślają polscy delegaci zejść z myślnego drogi.

Proponują Czechom, że za Jaworzynę odstąpią im dwie czysto polskie gminy spiskie: Niedzicę i Kacwin. Czechom nie wystarcza to ustępstwo, żądają dalszych rekompensat — zamku Niedzickiego i Falsztyna, dwóch wspaniałych rezydencji magnackich.

Dlaczego nie możemy oddać Czechom Kacwinę i Niedzicę?

Wystarczy spojrzeć na mapę, by się przekonać, że wszystkie arterie komunikacyjne polskiego Zamagórza spiskiego, skupiają się w Niedzicy. Odstępując ją Czechom, spełniamy ich gorące życzenie, ale równocześnie wyrządzimy najcięższą krzywdę obywatelom naszych własnych wiosek: Lapsz Niznich i Wyżnich, oraz Lapszanki, których pozbawimy jedynej drogi.

W ten sposób działając, wywołamy w tych naszych wsiach zgubną tendencję ciężenia ku Czechom, co przecież jest najgłówniejszym celem ich zabiegów.

Rada ambasadorów, oddając Czechom powiatowe miasteczko Stara Wieś, pozbawiła polskie Zamagórze jedyne centrum ekonomiczne i administracyjne. Nie może nie stać się

Nowy Targ lub Krościenko, oddalone o kilkadziesiąt kilometrów. Jedyne stosowne ku temu miejscem jest tylko Niedzica, położona u zbiegu dróg, gmina wielka (1135 mieszkańców) i bogata.

I znowu wyłazi chytra akcja czeska, która świadomie dąży do pozbawienia nas jedynej sposobności sanacji stosunków gospodarczych polskiego Zamagórza. Czesi zdają sobie dobrze sprawę z tego, że rozwój Niedzicy podkopałby znacznie Starej Wsi, która już obecnie znacznie ucierpiała przez oderwanie kilkunastu gmin, ale która mimo to stanowi wielką siłę atrakcyjną dla naszych Spiszaków wskutek swej bliskości Polscy górale spiscy wolą narażać się na największe niebezpieczeństwa przy nielegalnym przekraczaniu granicy, celem poczynienia zakupów w Starej Wsi, aniżeli udawać się do odległego Nowego Targu lub Krościenka.

Stara Wieś centrum agitacji antypolskiej.

Czesi wykorzystują ze znaną przebiegłością ten poleżny atut. Stara Wieś stała się centrum ich agitacji antypolskiej. Specjalne biuro propagandy rozwiła tam do dziś dnia (tj. od czasu przygotowań plebiscytowych) gorączkową akcją wśród górali spiskich, napływających z naszej strony, urządza zjazdy wójtów naszych gmin, sypie korony czeskie, rozdziela gazety, szerzy niechęć i nieufność do Polski.

Złu zaradzić można jedynie przez stworzenie dla polskiego Spisza własnego centrum ekonomicznego w Niedzicy, które odciągnie naszych górali od Starej Wsi.

Oddając Czechom Niedzicę i Kacwin, ewentualnie także zamek niedzicki i Falsztyn, pozwolimy ich zaborowi rozszerzyć się po sam Dunajec i most czorsztyński, przez co na zawsze zlikwidujemy program walki o udostępnienie Piennin.

Już te argumenty natury gospodarczej i lo-

kalnej wystarczają, by wykazać, jak strasznie krzywdząca nielogiczna i niczem nieusprawiedliwiona jest... koncepcja wymiany, wysunięta niestety przez polskich delegatów Komisji delimitacyjnej, którzy starają się wmówić w społeczeństwo polskie, że jest to konieczna ofiara, jaką musimy ponieść, pragnąc zdobyć Jaworzynę.

Tylko zupełny brak odczucia najżywniejszych potrzeb miejscowej ludności i głębszych interesów narodowych, mógł pozwolić, z tak lekkim sercem, wyzybywać się tak cennych atutów, którymi można sparaliżować podstępą grę czeską, dążącą systematycznie do odebrania nam całego Zamagórza Spiskiego.

Dzięki karygodnej opieszałości naszych delegatów straciliśmy już dwie gminy na Orawie, teraz oddają oni w szpony szowinistów czeskich na zagładę i wynarodowienie dwie dalsze gminy spiskie.

Tę akcję, godzącą w nasze najistotniejsze interesy narodowe należy za wszelką cenę sparaliżować. Targi wymienne muszą być skierowane na właściwe tory, t. j. ustępstw w traktatach handlowych i politycznych, ewentualnie ustępstw terytorialnych z zachowaniem jednak integralności granic etnograficznych. Handel duszami ludu polskiego ustać musi.

Z Niedzicy, Kacwiną, ani z żadnej polskiej gminy na Spiszu czy Orawie zrezygnować nie możemy, oddać ich nam nie wolno.

Apeluje do wszystkich miarodajnych czynników, do Rządu, posłów sejmowych, Komisji delimitacyjnej i jaworzyńskiej, by problem ten jeszcze raz sumiennie rozpatrzyli, zanim zdecydują się skazać na wynarodowienie kilka tysięcy Polaków spiskich.

Naczelnik Państwa w Wilnie.

Wilno. (AW.) 15. bm. Naczelnik Państwa przybył do Wilna o godz. 1.40. Po wyjściu z wagonu przyjął raport gen. Komarzewskiego. Potem powitała Go delegacja Rządu Polskiego z pp. Soltanem, Mokrzejkim. Naczelnik Państwa z Małżonką, w otoczeniu świty przeszedł frontem kom-

panii honorowej. Następnie gen. Mokrzejki przedstawiał Naczelnikowi Państwa Komisję Rządzącą, posłów sejmowych, oraz Radę miejską. Delegacja Koła Polek wręczyła Naczelnikowi Państwa bukiet, przedstawiciel Rady miejskiej zaś wręczył bukiet Małżonce Naczelnika Państwa.

Oddział Likwidacji Demobilu Wojskowego

SPRZEDAJE

Samochody, Motocykle, Wozy francuskie, Omnibusy sanitarne, Lokomobile, Prasę do śiana, Worki, Szmaty

Trak, Pług dwuskibowy

Zawory, Krany, Balony do gazu, Tarcze kolejowe, Mostki drewniane, Pasy gum. do motocykli, Lampy i różne inne przedmioty

Aparaty Roentgenologiczne, Paski rupturowe, Lokomobile, Urządzenie elektryczne w Woikowsku, Samochody, Karoserje, Motocykle

SPRZEDAJE

we Lwowie

w Lidzie

w Łodzi

w Warszawie.

Szczegóły patrz:

„DEMIBIL” zeszyt 30-ty.

Termin składania ofert 10. maja 1922.

Przy wsiadaniu do powozu młodzież miło zgłotowała Mu owację. Naczelnik Państwa z małżonką wsiadł do powozu i odjechał w kierunku Ostrej Bramy. Powóz otaczał honorowy szwadron 4. p. ułanów. Naczelnik Państwa zatrzymał się kilka minut w Ostrej Bramie, skąd wśród okrzyków udał się do pałacu pobiskupiego.

Święta spędził Naczelnik Państwa w otoczeniu najbliższej rodziny.

16. bm. złożyli Mu wizytę przedstawiciele duchowieństwa: biskupi Matulewicz i Bandurski, oraz prołat Michalkiewicz. W pierwsze święto Naczelnik Państwa obecny był na sumie w katedrze, u wrót katedry powitał go biskup Matulewicz.

Odkrycie spisku rosyjskich monarchistów na kresach wschodnich.

Aresztowano 70 osób. — Nici prowadzą do Berlina.

Warszawa. (Tel. wł.) W związku ze sprawą Lubimowej i z odkryciem spisku monarchistycznego w Warszawie, władze wpadły na trop szeroko rozgłoszonego spisku, mającego na celu wywołanie zbrojnych zamieszek i starcia z Rosją, z koncentrującego się w miastach kresów wschodnich. Na podstawie silnie obciążającego

materiału dokonano licznych aresztowań w Łucku, Kowlu i Równem. Aresztowanych w liczbie 70 odstawiono do obozu internowanych. Większość aresztowanych, to byli oficerowie carscy. Przywódca tego spisku miał być niejaki dr. Kraus, pozostający w ścisłych stosunkach z Berlinem, oraz poręcznik Iwanow.

GENUA.

ŻADANIA DELEGACJI ROSYJSKIEJ NIE DO PRZYJĘCIA.

Genua. (PAT.) 16/4. Wczoraj popołudniu zebrała się konferencja ekspertów koalicyjnych, by omówić z delegatami rosyjskimi sprawę długów przedwojennych. Litwinow zgłosił kontrpropozycje rosyjskie i wywodził, że alianty występując zbrojnie przeciw bolszewikom, wyrządzili wielkie szkody, szczególnie w północnej Rosji zniszczyli oni przedsiębiorstwa przemysłowe i koleje. Do tego przylaczałyby się jeszcze szkody powstałe z blokady oraz ofiar wojny. Żądania ros. z tego tyt. wynoszą ok. 35 miliard. w złocie. Do tego przylaczają się także inne żądania, jak żądanie za utratę Bessarabji, które Litwinow podaje w wysokości 15 miliardów rubli w złocie. Rosjanie uznają swe długi przedwojenne, jeżeli jednakże od nich odciągnie się to „szereg żądań”. Rosjanie wówczas aktywna będą po stronie rosyjskiej. Litwinow oświadczył w dalszym ciągu gotowość poczynienia aliantom koncesji, obstawał jednakże przy zasadzie wzajemnego rozliczenia się. Wśród takich okoliczności rozpoczęła się wczoraj u L. Georgea w willi Alberto nowa konferencja szefów rządów koalicyjnych, z wyjątkiem Japonji, z delegatami rosyjskimi w kwestji długów. Na-

stępnie oświadczył Lloyd George, że żądania Rosji nie nadają się do przyjęcia. Zapytał on przedstawicieli sowieckich, czy w rzeczywistości przyjeżdżają oni tylko po to, aby sprawić aliantom niespodziankę. Aljanci nie mogą nigdy przyznać Rosji prawa do stawiania żądań pod jej adresem. Francja rozpoczęła wojnę dla Rosji. Ponieważ wypadki w Serajewie i ich następstwa właściwie tylko bezpośrednio dotyczyły Rosji, mimo tego zawarła Rosja sowiecka pokój w Brześciu Litewskim i zwolniła w ten sposób wielką część wojsk niemieckich — które zostały następnie skierowane przeciw aliantom. — Lloyd George oświadczył następnie, że aljanci nie mogą zajmować się w żaden sposób pretensjami Rosji i muszą raczej obstawać przy tem, aby Rosjanie wypełnili warunki rzeczoznawców londyńskich. Jeżeli odpowiedź delegatów rosyjskich będzie jasną i wyraźną, wówczas także aljanci dotrzymają warunków zawartych w sprawozdaniu rzeczoznawców rosyjskich, w szczególności zaś przyznają Rosjanom moratorium, które zaproponowali rzeczoznawcy londyńscy. Aljanci uwzględnią przytem trudne położenie Rosji i wezmą pod uwagę, że Rosja brała udział w wojnie po stronie aliantów. — Lloyd George zakoń-

czył swą mowę następująco: Jeżeli odpowiedź rosyjska wypadnie niepomysłnie, wówczas konferencja, o ile to dotyczy Rosji, będzie uważana za ukończoną. Cziczerin odpowiedział, że wojna od r. 1914—1918 była wyphywem sporu, który dotyczył przede wszystkim Wielkiej Brytanji i Niemiec.

Pokój zawarty w Brześciu Litewskim nie był zdradą ze strony Rosji, gdyż Rosja wyczerpała swoje środki musiała zawrzeć ten pokój, niekorzystny dla siebie.

Dalej mówił Cziczerin o korzyściach, jakie wojna miała przynieść Rosji sowieckiej. Powiedział on, że nie wie o tem, iż aljanci obiecali Rosji Konstantynopol. Gdyby dziś Rosji ofiarowano Konstantynopol, to oddałaby go ona Turcji angielskiej. W rzeczywistości ententa nie życzyła sobie niczego innego, jak tylko, aby zniszczyć Rosję sowiecką, co się jej jednak nie udało. Skwitował się zatem, powiedział Cziczerin, i nie mamy sobie nie do zarzucenia. Wreszcie oświadczył Cziczerin, iż gotów jest uznać program w Cannes ale tylko na zasadzie wzajemności.

Litwinow zabrawszy ponownie głos, oświadczył, że sumy 50 miliardów w złocie nie należy uważać za definitywną i co do jej ustalenia można jeszcze dalej pertraktować. W dyskusji zabierał głos także Krassin.

Po oddaleniu się delegacji sowieckiej obradowali delegaci koalicyjni do godz. 5 popołudniu.

L. George oraz delegaci innych państw byli zdania, że od przedstawicieli rosyjskich musi się otrzymać odpowiedź nie tylko co do zasad uchwalonych w Cannes, lecz także co do ich praktycznego zastosowania. Zgodzono się, aby Rosjanom udzielić czasu na ponowne rozważenie sprawy i dać im możność porozumienia się z Meskwą. Wobec tego komisja polityczna, zbierze się dopiero wtedy, gdy odpowiedź Rosji będzie już gotowa. Rosjanom nieznaczono żadnego terminu, a oświadczył prezydent konferencji będzie mógł zwołać plenarne posiedzenie komisji politycznej, kiedy uzna to za wskazane.

Należy jeszcze dodać, że delegaci rosyjscy żądali pertraktacji w sprawie długów nie tylko ze samymi aliantami, lecz z całym komitetem politycznym. Barthou oświadczył na to, że byłoby bezcelowem pertraktować o innych sprawach Rosji, dopóki nie ma pewności, czy Rosja gotowa jest zapłacić dawne długi.

UMIARKOWANE STANOWISKO FRANCUSKIE.

Rzym. (PAT.) WBK. „Messagero” donosi: Czterogodzinna konferencja aliantów, odbyta z

MARJA OPPENAUERÓWNA.

Twórca Pieśni Legionów w epoce przedrozbiorowej.

(Dokończenie).

To są słowa Wybickiego wzorowane na wielkim mistrzu zachodnim; słowa zrozumiane głęboko, odczute żywo, całkiem sobie przyswojone. Żarliwością patriotyzmu przejęty, rzuca je Wybicki społeczeństwu polskiemu, aby ono podobnie, jak on, przygłębowało do nich całą duszą, aby je zapisało głęboko w sercu i pamięci. We wszystkich zatem dziełach i działaniach Wybickiego pojawia się jedna myśl. Jest ona osią dokoła której wszystko się obraca, owa myśl zaczerpnięta z Platona: „Libertas extrema licentia, extremae servitutis est principium”.

Tak więc Wybicki przekazał nam nie tylko w pieśni wielką myśl niepodległości, lecz także zaznaczył sposób, w jaki tę niepodległość utrzymać możemy.

Montesquieu nie posiadał jeszcze w tym czasie popularności w Polsce. Studiowanie dzieł jego trudnych wymagało głębszego wniknięcia i większego wykształcenia. Dlatego tylko poważniejsze umysły mogły się na nim wzorować. Do tych niewątpliwie należał nasz Wybicki. Już on pisywał w okresie wątpliwych dopiero początków publicystyki u nas, był jednym z tych, którzy utworowali drogę bogatej publicystyce Sejmowi czteroletniemu.

Niewątpliwie znał Konarski Montesquieu'ego i w niejednej kwestji oparł się na niego, ale Wybicki pierwszy wprowadził całą teorię wielkiego Francuza do literatury. Jego to była zasługa, gdy postępowali się dziełami Montesquieu'ego najwięksi publicyści 4-letniego Sejmu. Wpływ bardzo sku-

teczny, bo łagodził skrajnie poglądy republikańców.

Praca publicystyczna zwróciła na Wybickiego uwagę tak światłego człowieka jak A. Zamojski. Powoływał go Zamojski do współpracy nad kodyfikacją praw, tę pracę miał sobie powierzona przez Sejm 1746 r. „a tu zaczęła się najchłubniejsza epoka życia mego (pisze Wybicki w swych pamiętnikach). Ręka tajna co losy ludzkie kreśli przeznaczyła mi umiłość, względy i przyjaźń polskiego Arystyda A. Zamojskiego”.

Praca ta niepopularna w Polsce, musiała mieć grunt przygotowany, aby jej wyniki mogły się przyjąć w kraju. Do tej pracy przygotowawczej wybrał Zamojski Wybickiego.

Pole otwarte do wypowiedzenia myśli dawno już przetrawionej, a odczutej głęboko. Dlatego też śmiało rzuca Wybicki w „Listach patriotycznych do A. Zamojskiego”. Warszawa 1774 nowe zasady i znowu pragnie wpoić w umysły społeczeństwa. Przede wszystkim porusza tutaj kwestję włościańską i mieszczańską. Z całym przekonaniem zatem głosi, że „Rolnik żywi człowieka, on na obronę kraju przystarcza żołnierza, hromi dostatków Państwa, on sam ciężar dźwiga podatku, on rzeczywistym bogactwem wślawia i bogaci Naród, dlatego uczeni ludzie równając kraj do drzewa korzeniem, który go używa, nazwali rolnika”.

Domaga się więc Wybicki opieki sądowej nad chłopem, i oburza się szczerze, że chłop „poniósłszy krzywdy, nie ma u nas przeciwko Panu swemu weni standi. Żądania kodeksu w kwestji włościańskiej, poprzestają jedynie na powtórzeniu konst. 1768 r. z uzupełn. kary na pana nawet za mniemane zabójstwo chłopca. Ale rzucone śmiało, zaakcentowane silnie przez Wybickiego mogły zro-

bić wrażenie na społeczeństwie ówczesnem, były pierwszym ziarnem padającym na podatną glebę. Wybicki w kwestji społeczno-gospodarczej, jest eklektykiem, nie idzie jedynie za zasadami fizjokratycznymi.

Twierdzi on równocześnie, że rolnictwo, przemysł i handel są to czynniki równorzędne w państwie.

„Bez konsumpcji i handlu cóż po pracowni i kosztownem rolnictwie, by obfite zyskiwać żniwo, na cóż mówię produkta bez kupca?”

Pragnąc podniesienia poszczególnych warstw społecznych, Wybicki nie traci z oczu interesu całego państwa! Interes państwa, jest u niego punktem wyjścia całego programu. W otoczeniu opieka wszystkich warstw, będzie miało państwo korzyść, bo zyska obronę w tych ludziach, w przeciwnym razie może być narażone na ciągłe ataki ze strony niezadowolonych. Państwo u Wybickiego to najgłówniejszy czynnik, normujący życie społeczno-gospodarcze. Ta zasada kameralistyki niemieckiej spożytkowana przez bystry umysł Wybickiego, nie tylko nie jest pozbawiona uczuć obywatelskich, lecz przeciwnie silnie z nimi spójna, tworzy doskonałą całość. Celem państwa bowiem — podług Wybickiego — jest szczęście ludzkości, a „kraj całego istotnie dobro mojem jest zamierzeniem. Nie technic duchem wyrazów, tylko pięknością o ludzkości nadetym”.

W pracy z Zamojskim dał Wybicki dowód, że umie swe ideały wprowadzić w czyn, nie poprzestając jedynie na głoszeniu ich teoretycznym. Zajmuje się redakcją kodeksu, a potem kandyduje na posła Sejmu 1780 r., na którym dzieło to ma być zatwierdzone.

Niestety kodeks na Sejmie uchylony, nadzieje spełzły na niczym. Zabłysnął jednak raz jeszcze

Rosjanami w sobotę, pozwala zmienić stanowisko ekspertów londyńskich w sprawie rosyjskich długów przedwojennych. Rosjanie żądają za pomoc w pierwszych latach wojny 20 miliardów franków. Dalej żądają oni ustanowienia różnicy między pożyczkami państwowymi, a kredytami prywatnymi. Na tym punkcie stanęły rokowania sobotnie. Projekt międzynarodowego konsorcjum do finansowania przedsiębiorstw cudzoziemskich w Rosji narazie odłożono. O pojednawczości świadczy okoliczność, że w sobotę nie mówiono już więcej o kontroli francuskiej oraz, że aljanci okazali skłonność zrewidowania cyfry ogólnych długów rosyjskich oraz przyznania moratorium. W szczególności zwracano w sobotę uwagę na umiarkowanie delegatów francuskich.

INTERWIEW Z RAKOWSKIM.

Genua. (PAT.) W wywiadzie, udzielonym dziennikarzom oświadczył Rakowski między innymi co następuje: Gdyby punkt widzenia rzeczoznawców londyńskich miał zwyciężyć, nie mielibyśmy ani pokoju, ani ekonomicznej odbudowy Europy, lecz jedynie nowy okres konfliktów, Rosja utraciłaby swoją niezależność ekonomiczną i polityczną przeszło 150 milionów ludzi w Rosji uginąłoby się pod ciężarem długów. Zgodnie z zasadą wyrażoną w postulatach konferencji w Cannes, przyjmuje Rosja obowiązek wypłaty odszkodowań i indemnizacji za czyny popełnione za czasów poprzedniego rządu. Rosja nie występuje z rewindykacjami politycznymi za akcje Koczałka, Denikina i Wrangla, powstrzymuje ją bowiem od tego duch porozumienia. Jednakże Rosja musi przedstawić swoje kontrproponycje i będzie się domagać, aby je poddano dyskusji. Projekt rzeczoznawców nie liczy się ze zmianami politycznymi i z opinią publiczną wogóle. Zdaniem Rakowskiego musi dać Rosja w sprawie odszkodowań za dobra skonfiskowane odpowiedź odmowną. Co się tyczy sprawy długów wojennych Rosji, to ta sprawa, zdaniem delegata rosyjskiego, winna być rozwiązana w drodze umiędzynarodowienia tego długu. W razie napotkania w tej sprawie oporu ze strony innych mocarstw, musielibyśmy poruszyć naszą kontrproponycję w sprawie zwrotu kosztów związanych z akcją wojenną przeciwko kontrrewolucjonistom. W związku z temi informacjami, zaznacza dziennik „Cittarino”, że wywody delegata rosyjskiego cechuje optymizm, który zresztą podziela pismo. Dziennik zapytuje wszakże ze zdumieniem, co się stało z komunistycznymi zasadami Rakowskiego.

świt przed oczyma upadającej Rzpltej. Konstytucja 3-go Maja nieziszczona nadzieje powetowała. Urzeczywistnienie gorących marzeń wyrwało Wybickiego z zacisza domowego. We wrześniu 1791 r. wybrany plenipotentem miasta Poznania, występuje na widowni politycznej w obronie mieszczaństwa:

„Niech na rozwalinach, powiada, i gruzach miast Waszych wznoszą się ozdobne i pożyteczne krajowi gmachy, niech w nich odrodzą się pleniki przemysłu, rękodziel i handlu, niech w nich otworzy się źródło bogactw krajowych”. Wzywa też mieszczan do zbratania się ze szlachtą, wołając: „Wolność! — Sprawiedliwość — powinna nas na wszystkie klęski, na wszystkie straty majątku, wreszcie na śmierć prowadzić”.

Jak przedtem, tak i teraz Wybicki stając w obronie jednego stanu, kładzie nacisk na konieczną harmonię i ścisłą łączność wszystkich, ale pod opieką silnego rządu. Tę myśl wyraża na sesji 3. X. 1791, przy obronie ustanowić się mających przez Króla mianowanych adwokatów królewskich dla strzeżenia egzekucji praw. O urzędniku tym wyraża się, że ma być „okiem straży”, a nie mając żadnej innej mocy, tylko dostrzegać, żadnego niebezpieczeństwa dla wolności rozdzić nie może”.

Wyraża także ogólny pogląd na ustrój państwa w pięknych słowach: „Ten porządek łańcuch, ten związek ogniw, od najmniejszego zarodku i tworzy, z pod ziemi dna się poczyna, a ku niebu wzniesiony w wszechwładnej, twórczej zwiiera się dłoni, porządek i trwałość świata gruntuje, towarzystw wszelkich cywilnych, rządów politycznych łańcuch i związek im bardziej do takowego natury zbliża się rozkładu, tym sobie dłuższą i przedniejszą zapewnia istność”.

NIEPRZEJEDNANI PRZEDSTAWICIELE ROSJI SOWIECKIEJ.

Genua. (PAT.) Przedstawiciele Rosji sowieckiej okazali się nieprzejednanymi w sprawie spłaty długów wojennych Rosji, uzależniając ją od wypłaty odszkodowania za straty poniesione przez obywateli rosyjskich w związku z akcją kontrrewolucyjną. Delegaci państw sprzymierzonych omówią sposób dalszego postępowania w tej sprawie.

ROZCZAROWANIE NIEMIEC.

Genua. (PAT.) Havas. Kola niemieckie, które rozpowszechniły fałszywą wiadomość o rzekomym odosobnieniu Francji, objawiają obecnie żywe niezadowolenie z procedury przestrzeganej w dyskusji w sprawie rosyjskiej. Delegaci niemieccy, odsunięci od udziału w dyskusjach, odnieśli wrażenie, jakoby odebrano im możliwość odgrywania odpowiedniej roli w kwestii rosyjskiej, podczas gdy w Berlinie przygotowali oni plan wspólnej akcji z rządem sowieckim.

ZAPOWIEDŹ ODWIEDZIN KRÓLA WŁOSKIEGO.

Hannover. (PAT.) Radio. Król włoski przybędzie, wedle wszelkiego prawdopodobieństwa 21. kwietnia na włoskim statku wojennym do Genui.

Nowy prezes G. U. Z.

P. Ludkiewicz urodził się na Litwie w 1882 roku. Z początku oddał się pracy nauczycielskiej. Od r. 1912 do 1915 redagował w Wilnie „Tygodnik Rolniczy”. Był założycielem sekcji ekonomicznej Towarzystwa naukowego i z jego ramiem był współredaktorem „Przeglądu Handlowo-Przemysłowego”. W roku 1915 był sekretarzem komisji ekonomicznej, statystycznej wileńskiego Towarzystwa rolniczego. — Do roku 1918 przebywał w Petersburgu i tu zarządzał towarzystwem dla obrony rolników poszkodowanych przez wojnę. Po wkroczeniu gen. Żeligowskiego do Wilna p. Ludkiewicz był dyrektorem departamentu rolnictwa i lasów przy Tymczasowej Komisji rządzącej i prezesem Centralnego Urzędu ziemskiego w Wilnie.

Tragiczny bilans.

Według referatu dr. S. Mikołajskiego: Śmiertelność w m. Lwowie w okresie 1914—1920.

(III.) Referat w dalszym ciągu podaje również rzut oka na przyczyny śmiertelności. Także pod tym względem obraz okresu wojennego wybitnie wykazuje różnice w porównaniu ze stosunkami, jakie panowały u nas przed wojną.

W r. 1915, w ślad za wojskami rosyjskimi, przywlokły się epidemie i tak rozgospodarowały się we Lwowie, że w 1915 r. 29 proc. ogólnej liczby skonów nastąpiło z powodu chorób zakaźnych. A były między nimi także tak groźne i zdawna u nas niewidziane, jak cholera azjatycka, jak ospa. Pierwsza porwała 182, druga 595 ofiar. Silnie też zaznaczyła swą jadowitość czerwonka (239) i tyfus brzuszny (139). Ogółem zmarła wtedy z powodu chorób zakaźnych we Lwowie 1.975 osób — cyfra niezwykle wysoka.

W latach następnych ten stan poprawił się i dopiero w r. 1919, jakoteż 1920 pojawił się tyfus plamisty, stwierdzony, jako przyczyna śmierci u 291 i 371 zmarłych. Wobec masowego wówczas szerzenia się tej epidemii w całej Małopolsce, przypisać należy tylko energicznym zarządzeniom Urzędu zdrowia, że zaraza nie przybrała we Lwowie dużego znaczeńszych rozmiarów.

Walka zaś z epidemiami na gruncie lwowskim łatwa nie była. Zwłaszcza stosunki podczas oblężenia miasta sprzyjały ich szerzeniu się.

„Fizyczne utrapienie ludności, (cytuujemy słowa dra Mikołajskiego), która miesiącami długimi nie miała jednej nocy spokojnej, ciągłe napięcie nerwowe, długotrwała bezsenność, brak środków żywności, brak wody, wodociągów i czerpanie wody nocami wśród gradu pocisków ze studni, na użytek domowy dawniej nie służących i o zakażenie bardzo podejrzanych, zaniedbanie czysto-

ści w mieszkaniach, na ulicach i placach — wszystko to kazało obawiać się, że Lwów mimo meśstwa obrońców upadnie wskutek wyniszczenia mieszkańców głodem i epidemiami

„Wokoło na dużych przestrzeniach kraju szalała grypa hiszpańska i tyfus plamisty, nawiedzając dom w dom całe gminy i całe powiaty, zaraza szerzyła się w armii ukraińskiej, a Lwów zgębniony, pozbawiony wody, światła, żywności, stanowił jakby oazę wojną od epidemii.

„Ochronił miasto od zaraz front bojowy u rogatek miasta, skąd zwykle zarazki różnych chorób bywają importowane”.

Te przeżycia Lwowa dowiodły, jak ważne dla bezpieczeństwa miasta jest odosobnienie i przecięcie łączności ze źródłami zarazy. Bardzo znacznie w okresie wojennym wzrosła u nas śmiertelność z gruźlicy. Na 10.000 mieszkańców zmarło we Lwowie w 1911 r. 33.71. Odsetek ten podnosi się już w r. 1914 do 41.60, w roku następnym do 50.26, w r. 1917 dochodzi do 61.74, a w r. 1919, roku oblężenia miasta, aż do 68.65, poczem w r. 1920 opada nagle do 39.68.

W gwałtownym wzroście gruźlicy w latach wojny najważniejszą zapewne rolę odgrywało niedostateczne odżywianie się, niemal chroniczne głodowanie, przyczem węższy ustrój kobiecy ulegał łatwiej w walce z zarazkami. Jak znaczny jest wpływ odżywiania się w rozwoju gruźlicy, dowodzi okoliczność, że — co jak zaznaczono — zaraza w r. 1920, dzięki umożliwieniu lepszego odżywiania się ludności, gruźlica spadła niemal do poziomu odsetkowego z czasów przedwojennych.

W czasach wojennych największe spustoszenie czyniła gruźlica w warstwach wieku najmniej odpornych: wśród starców i dzieci.

Zwiększyła się w okresie wojennym również liczba skonów z chorób organicznych serca i chorób narządu krążenia, jednakowoż tylko u osób w wieku powyżej lat 50. Natomiast u osób do 50 r. ż. częstość skonów z tej przyczyny wcale się nie zmieniła w porównaniu ze stanem przedwojennym. Oczywiście i tutaj niekorzystne warunki życiowe odegrały rolę głównej przyczyny.

Brakowi dostatecznego opał, a skutkiem tego zwiększonemu niebezpieczeństwu przeziębień, przypisuje dr. Mikołajski zwiększenie się liczby skonów z zapalenia płuc, przyczem znowu najdotkliwsze straty ponosił wiek dziecięcy i starszy.

Lata wojny zwiększyły dalej śmiertelność z zapalenia kiszek u niemowląt i z urwadu starców.

Liczba samobójstw raczej zmalała, niż urosła w owym okresie; z 43 cyfra ta spadła w roku 1915 na 23; w roku 1917 na 14; ale już w roku 1920 podniosła się znowu na 40.

Śmiercią gwałtowną zginęła większa liczba mieszkańców tylko podczas oblężenia i bombardowania miasta. Padaly nawet dzieci, — zwłaszcza w wieku 10—15 lat. W okresie 15—20 lat ofiary te są liczniejsze, najwięcej zaś zginęło osób w wieku 20—30 lat. Jednak i w późniejszych okresach życia, nawet w szeregach starców, liczących ponad 60, ba 70 lat, śmierć gwałtowna zebrała wcale suto żniwo. Zginęło nagle śmiercią w latach 1918/9 (oprócz poległych w wojsku) ogółem 661 osób, a mianowicie 491 mężczyzn i 170 kobiet. Najwięcej osób poległo w listopadzie 1918, kiedy walki toczyły się na ulicach miasta i w styczniu 1919, kiedy ludność nie wywyczyła się jeszcze w sposobach unikania pocisków, które padały na miasto.

Statecznie, acz mozolnie powraca obecnie miasto do normalnych warunków życia. Zadane przez wojnę rany niepredko się zablizają. Jak zaś ciężkie są, jak silnie szarpnęły organizmem społecznym, wskazuje cenna praca dra Mikołajskiego przez nas tu sbrszczona.

KRONIKA.

Kalendarz: Środa, 19 kwietnia Rz.-kat.: Emmy wd. — Gr.-kat.: Ewstachija. — Słowiański: Włodzimierz.

— Ubiegłe dni świąteczne zadaly kłam zowieszczyom horoskopom, jakie stawilo im tegoroczne Zwiastowanie. Pamiętamy bowiem, jak marudne ono było, Wielkanoc zaś uweseliła nas wiosną w pałobłasku pogody i ciepła.

Dziś poranek mętne miał oczy, jakby blask ich zmatował mu poświęcony „kociołwik”. Pogoda jednak trzyma się na razie i chyba nie zechce nas, tak jej pieszczoty spragnionych, opuścić zbyt prędko.

— (mg.) **Rozurkacja we Lwowie.** Jak corocznie, napłynęły w Wielką Sobotę wieczorem niezliczone ale ludzkiego mrowia do stóp katedry, gdzie z całą solennością i majestatem święcił się prastary obrzęd pamiątki Zmartwychwstania Pańskiego. Tylko mała cząstka zebranej rzeszy zdołała dostać się do wnętrza świątyni. Pozostali poza kordonem wojska śledzili z dala powolny ruch barwnych chorągwi i proporców, posuwających się długim węzłem na czele procesji dokoła katedry, migotliwy błysk świec, wreszcie wyrastający ponad głowy purpurowy baldachim, pod którym postępował ks. Arcybiskup Błczewski z Przenajśw. Sakramentem, w otoczeniu straży wojskowej, poprzedzony przez cechy, korporacje, kongregacje, gremium Rady miejskiej, duchowieństwo, oraz najwyższych w mieście przedstawicieli wszelkich władz i urzędów. Rozkołysały się dzwony radosem „Alleluja” — wtórował im dźwięk małych dzwoneczków i głos rozspiewanej rzeszy.

Po skończonym nabożeństwie zagrzmiła dziańsko kapela — wielotysieczny tłum przesunął się ku pomnikowi Mickiewicza i rozstał się w oczekiwaniu tradycyjnej delilady. Przed generalicją i dostojnikami przemaszerowały szeregi piechoty, poczem w blasku zachodzących promieni pierwszego pogodnego dnia zaśpiewały złote puźony ułańskiej orkiestry na białych rumakach. Gdy koniec, unoszące muzykantów stanęły w rzędzie, przemiął oddział konnicy na pysznych kasztanach — wreszcie przesunęła się baterja lekkiej artylerji. A w sercach mnogich rzesz śpiewało zwycięskie, polskie „Alleluja” na widok kochanej, żołnierskiej młodzie, na wspomnienie przebrzmiałych cesarskich hymnów, słyszanych rokrocznie na tem samym miejscu w latach niewoli.

— **Dzieci syberyjskie i emigrantów z pod bpszewickiego jarzma** zdobyły sobie widocznie całkowiec serca mieszkańców Lwowa. Na tradycyjne „święcone” zniecono im tyle darów, że komitet mógł nimi obdzielić wszystkich, nie czyniąc krzywdy żadnemu dziecku, zagnanemu zbiegiem losów w mury naszego miasta. Bardzo pięknie postąpiły zakłady wychowawczo-naukowe p. Z. Strzałkowskiej, nadsyłając 150 jednakowych paczek, w których umieszczono pieczywa przygotowane rączkami młodzieńskich ofiarodawczyń. Lwów wykazał raz jeszcze, iż staje zawsze pierwszy do apelu, ilekroć razy zajdzie tego potrzeba.

— (x) **Ruch świąteczny na kolejach.** Osobowy ruch kolejowy z okazji świąt Wielkanocnych był niezwykle silnym. W przewidywaniu tego wzmożonego ruchu zarządziły władze kolejowe wzmocnienie składów poszczególnych pociągów a ponadto wprowadzono na głównych szlakach jak n. p. Warszawa-Lwów i Kraków-Lwów osobne pociągi jako drugie części pociągów normalnie kursujących. Dzięki tym zarządzeniom mogła podróżująca publiczność odbyć jazdę wygodniej, jakkolwiek w niektórych pociągach nie udało się uniknąć przepełnienia. Na wszelki wypadek, należy z zadowoleniem stwierdzić, że wracamy napowrót do normalnych przedwojennych stosunków komunikacyjnych.

— (x) **Świąteczne wycieczki krajoznawcze młodzieży szkolnej.** Dyrekcje niektórych lwowskich średnich zakładów szkolnych powzięły piękną myśl o wysoce kulturalnym znaczeniu zorganizowania większych wycieczek uczniów klas wyższych pod przewodnictwem nauczycieli celem umożliwienia młodzieży bliższego poznania i zwiedzenia ważniejszych miejscowości na ziemiach polskich. Myśl ta szybko zmaterializowała się w czyn, bo oto w Południówek Wielkanocny wyruszyły już ze Lwowa rannymi pociągami dwie wycieczki uczniów szkół średnich.

Pierwsza zorganizowana przez dyrekcję VII. gimnazjum im. Tadeusza Kościuszki, łącznie z prywatnym gimnazjum realnem im. Henryka Jordana, obejmuje 80 uczniów w towarzystwie siedmiu nauczycieli, którzy wyjechali przez Kowel, Brześć i Lidę do Wilna, skąd przez Siedlcę udadzą się do Warszawy, po zwiedzeniu której powrócą 26 b. m. do Lwowa.

Druga wycieczka składa się z 82 uczniów pod przewodnictwem ośmiu nauczycieli, — wszyscy z państw. I. gimnazjum im. Kopernika — a wyjechała ze Lwowa nad morze polskie do Gdyni z jednodniowym pobytom kolejno w Toruniu, Grudziądzu i Gdańsku. Powrót z Gdyni nastąpić ma 23 b. m. — Dyrekcja kolei państwowych we Lwowie w zrozumieniu domostwych celów tych wycieczek, przyczyniła się wielce do ułatwiania tychże nie tylko przez udzielanie ulg taryfowych, wedle których wszyscy uczestnicy korzystają z 50 proc. zniżki, a pewna część niez-

możnych uczniów korzysta ponadto z bezpłatnego przewozu, lecz także i w ten sposób, że oddano wycieczkowcom do ich wyłącznego użytku osobne wagony kolejowe, któremi jeździć będą aż do ostatecznego celu podróży i z powrotem.

— **Na „kaplicę Orłąt”** kweslowały wczoraj nasze panie na ulicach i placach miasta. Pogoda dopisała, tłumy wyległy z domów, więc i zbiórka wypadła bardzo pomyślnie.

— **Miljonówka.** Przy sobotnim ciągnięciu 77 milionówki wyszedł z koła nr. 4,589.735.

— **Higjena dziecka.** We środę, 19 b. m., o 2 popołudniu w sali kinematografu „Kopernik” odbędzie się odczyt na temat opieki społecznej nad zdrowiem dzieci, urządzony staraniem Oddziału propagandy higieny dziecka, Amerykańskiego Czerwonego Krzyża dla członków miejscowego Oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża. Odczyt ten należy do szeregu nadprogramowych, które Oddział zmuszony został zorganizować ze względu na wielkie zainteresowanie się kwestją opieki nad dziećmi wśród mieszkańców Lwowa. Miejscowy Oddział Czerwonego Krzyża jest jedną z tych instytucji, które sięgłownie sprawą tą zajmują, dlatego też spodziewać się należy, iż członkowie Polskiego Czerwonego Krzyża tłumnie się stawią na ten odczyt. Zarząd Amerykańskiego Czerwonego Krzyża zawiadania, iż był zmuszony naznaczyć odczyt ten na tak wczesną godzinę (2 popoł.), ponieważ już od godziny 4 kinematograf zaczyna sprzedawać bilety na swoje przedstawienia. Wejście na wspomniany odczyt jest naturalnie bezpłatne, po odczycie zaś nastąpi rozdawnictwo literatury propagandowej. Program poobiedzia uzupełnią nadzyczaj ciekawe filmy kinematograficzne.

We czwartek, 20 b. m., o 11 rano w kinematografie „Lew” Oddział propagandy higieny dziecka urządza specjalną pogadankę dla członków miejscowego koła młodzieży Czerwonego Krzyża. Miejscowe koło młodzieży Czerwonego Krzyża okazało tyle zainteresowania odczytem, iż sala będzie prawdopodobnie przepełniona.

— **Wielkie święto Czerwonego Krzyża.** Na ostatniem posiedzeniu Zarządu M. O. P. T. C. K. uchwalono na zakończenie tygodnia propagandy urządzić w niedzielę Przewodnią dnia 23 kwietnia b. r. Wielki Festyn Czerwonego Krzyża. Pomysłowy komitet obmyślił mnóstwo atrakcji, które napewno zgromadzą tłumy na to piękne Święto wiosenne. Festyn odbędzie się na Placu Powystawowym, obecnie miejsce Targów Wschodnich. W tej najbardziej uroczej części miasta, wśród ślicznych kiosków i zieleniących drzew, przy akompaniamencie muzyki dwóch orkiestr: skautowskiej i 40 pp. pokażą nam dzielne drużyny harcerek swoje, co za interesuje napewno starszych i młodych. A »Stacja Posiłkowa« tak dobrze znana z czasów wojennych rozbije tam również swe namioty karmiąc i pojąc wygłodniałe rzesze. Funkcjonować będzie również poczta polowa, za pośrednictwem, której jak wiadomo skojarzyło się już kilka małżeństw. A wreszcie na zakończenie, zapowiedziano tańce więc nawet i deszcz nie przeszkodzi wirującym parom w ich zapale tanecznym. Mnóstwo innych niespodzianek przygotowuje Komitet, trzymając to jednakże w tajemnicy, by istotnie sprawić prawdziwą niespodziankę. Wstęp dla członków Czerwonego Krzyża bezpłatny, a więc niech wszyscy śpieszą zapisywać się na członków przed dzień 23 kwietnia. Wpisywać się można będzie również i przy kasach u wejścia na Festyn. A więc kto żyw, niech się zapisuje.

— **Kraków utracił zbiory prof. Wyczółkowskiego!** Przed rokiem zawiadomił p. Feliks Jasiński pisemnie prezydium miasta, że wielki artysta malarz prof. Leon Wyczółkowski ofiarowuje swoje cenne zbiory artystyczne Muzeum Narodowemu bezpłatnie i bez żądania jakichkolwiek świadczeń ze strony gminy. Rada miasta Krakowa wspaniała ten dar przyjęła uchwałą powziętą przez aklamację. Ale minął rok, a prezydium miasta nie wykonało tej uchwały Rady miejskiej, ani Wyczółkowskiemu nie przesłano podziękowania, ani nie sporządzono kontraktu darowizny, tak że prof. Wyczółkowski nie wiedział, czy miasto chce ten dar przyjąć czy nie. W magistracie krakowskim nikomu się z tą sprawą nie spieszyło, a tymczasem dowiedział się o tem Poznań i ofiarował prof. Wyczółkowskiemu za jego zbiory: folwark nad Brdą koło Bydgoszczy, obejmujący 110 morgów gruntu, ogród i dom z 8 pokojami, oraz 5 milionów gotówki. W ten sposób dostały się muzeum poznańskiemu zbiory, które krakowskie Muzeum Narodowe mogło mieć darmo!

— (x) **Wycieczka naukowa do Rumunii.** We wtorek 11 kwietnia wyjechała z Warszawy przez Lwów do Bukaresztu wycieczka naukowa złożona

z trzydziestu osób z pośród nauczycielstwa szkół średnich i wyższych w Warszawie. Powrót z Rumunii nastąpić ma po dwudziestym kwietnia. Zarząd kolejowy postawił do wyłącznej dyspozycji wycieczkowców duży wagon pulmanowski z przewodnikiem.

— **Dymisja Ludwika Hellera.** Dyrektor teatrów warszawskich „Nowości”, „Komedji” i „Masli” podał się do dymisji, która została przyjęta.

Mianowania i przeniesienia.

Prezes sądu apelacyjnego w Krakowie zamianował Edwarda Winscha, ukończonego słuchacza praw aplikantem w Zakliczynie, Marcelęgo Kubalskiego ukończonego słuchacza praw aplikantem w Krakowie.

Ofiary i pokwitowania

(złożone w Administracji).

- Dla chorej na gruźlicę: N. N. 2500 M., Wł. G. L. przez E. G. 500 M.
- Dla Wandy Milerowicz: Wł. G. L. przez E. G. 500 M., N. N. 1500 M.
- Dla chorego weterana 1863 r.: Wł. G. L. przez E. G. 500 M.
- Na Sybiraków: Erazim Scaft 500 M., Wł. G. L. przez E. G. 500 M.
- Dla biednych przez Tow. św. Wincentego a Paulo: Wł. G. L. przez E. G. 1000 M.

Notatki literacko-artystyczne.

Repertuar Teatru Miejskiego.

Początek przedstawień o godz. 7:30 wieczorem. Dziś, we wtorek popołudniu „Krag Interesów”, maskarada w 3 aktach J. Bonaventury; — wieczorem „Wielki wieczór baletu”, gościnnie występ A. Fortuna i N. Kirsanowej). — Jutro, we środę „Żydówka”, opera w 3 aktach Halevy’ego.

Repertuar Teatru Małego (ul. Gródecka 2).

Dziś, we wtorek i jutro, we środę „Kourolow wagonów sypialnych”, farsa w 3 aktach Bissona.

Repertuar Teatru Nowości.

Dziś, we wtorek „Dama w gronostajach”, operetka w 3 aktach Gilberta. — Jutro, we środę „Szał miłości”, operetka w 3 aktach (premiera).

Wiadomości gospodarcze Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie. Lwowska Izba handlowa i przemysłowa podjęła się pożytecznej pracy, rozpoczynając własne wydawnictwo pod powyższym tytułem, które ukazywać się będzie w odstępach dwutygodniowych. Treść pierwszego zeszytu z 10 b. m. przedstawia się bogato. Prócz sprawozdania z posiedzenia plenarnego Izby, zawierającego materiały informacyjne o sprawach gospodarczych, oraz kilku notatek, numer ten przynosi cenniki ustalone przez Komisję cennikową Izby dla drzewa, płodów i produktów rolniczych, bydła, trzody chlewnej i produktów zwierzęcych oraz materiałów ceramicznych.

Kursy giełdowe.

Lwów, dnia 18 kwietnia, godz. 10:30.

Marki niemieckie	12.70	(13.55—13.65)
Franki francuskie	348	(000—000)
Franki szwajcarskie	000	(—)
Fanty sterlingi	16.800	(—)
Wiedeń	00—00	(49.5—50.5)
Korony niem.-austr.	00—00	(50.00—51)
Korony czeskie	00—00	(74—76)
Praga, wypłata	00—00.00	(76.5—77.5)
Lei	—	(00—00)
Liry	—	(—)
Budapeszt	—	(—)
Paryż	—	(000.00—000.00)
Berlin	—	(13.35—13.45)
Dolary amerykańskie	3800—0000	(3852—3825)
„ kanadyjskie 5 proc. tańsze	—	(—)
Zurych Marki polskie	00.00	—

Tendencja słaba.
Uwaga: Pierwsza cyfra wskazuje kurs liter macyjny, druga, w nawiasie, kurs liter cjalnej giełdy.

S. p. Kazimierz Laskowski.

Dnia 12. kwietnia 1922 r. zmarł we Lwowie Kazimierz Laskowski, prezes Towarzystwa Kredytowego ziemskiego, mąż wielkich cnót i zasług. Urodził się we Lwowie w r. 1850, jako syn Felicjana, wiceprezesa tegoż samego Towarzystwa Kredytowego, członka Stanów galicyjskich i Anieli z hr. Losiów Laskowskich. Gimnazjum i uniwersytet ukończył z odznaczeniem we Lwowie. W czasie studiów uniwersyteckich brał czynny udział w życiu akademickim. Był prezesem Towarzystwa Bratniej Pomocy, o której rozwój gorliwie zabiegał, założył też towarzystwo „Byt“, dostarczające ubogim studentom tanich obiadów, które sam przeważnie własnymi funduszami utrzymywał. Obdarzony wielkim poczuciem sprawiedliwości i faktu, już wtedy łagodził często spory między młodzieżą i zyskał sobie przydomek Kazimierza sprawiedliwego.

Po ukończeniu studiów prawniczych 1872 r. wstąpił do służby rządowej, najpierw w Prokuratorii Skarbu, którą podówczas kierował dr. Edward Podlewski, potem do Namiestnictwa. Pracował jako komisarz w Prezydium, za czasów Alfreda hr. Potockiego. Jego zdolności, pracowitość i ścisła obowiązkowość, uformowały mu drogę do wysokich godności. Był kolejno starostą w Brzesku (1883 r.), potem sekretarzem ministerialnym w Ministerstwie spraw wewnętrznych w Wiedniu (1884 r.), radcą Namiestnictwa we Lwowie w Radzie szkolnej krajowej, jako kierownik administracyjny (1887). W r. 1892 został mianowany delegatem Namiestnictwa w Krakowie, 1893 radcą dworu. Przeszedłszy na emeryturę 1901, został wicemarszałkiem w Wydziale krajowym. W r. 1904 został dyrektorem Banku krajowego, potem po zgonie Augusta Gorajskiego prezesem Rady nadzorczej Banku krajowego. Był prezesem galic. Towarzystwa gospodarczego. Był też marszałkiem powiatu sanockiego, posłem na Sejm krajowy (od 1895 r.), podkomorzym cesarskim, kawalerem wysokich orderów. W r. 1921, po zgonie Stefana Moysy wybrany został prezesem Towarzystwa Kredytow. ziemskiego.

Był to mąż dawnego autoramentu, niezłomnych zasad, wymagający i twardy, młodszemu pokoleniu mógł się wydawać nawet zbyt twardym. Lecz takie były jego zapatrywania, zapewne słuszne, iż naszemu charakterowi narodowemu, brak właśnie tej nieugiętości i stałości zasad. Konserwatysta z rodu i przekonania, zasadom swym, choć mało popularnym, pozostał wiernym do końca życia. W myśl tych zasad też zawsze postępował. Można się było nie zgadzać z nim co do przekonań politycznych, lecz każdy musiał uszanować jego bezinteresowność i czystość. Dobro wspólne na pierwszym stawiał planie, mniej dbał o swe sprawy prywatne. Wymagał wiele od swych podwładnych, lecz najwięcej od siebie samego. Jego pracowitość była niezwykła, cały dzień spędzał przy pracy, nie było dlań godzin urzędowych. W rozlicznych instytucjach, które kierował, umiał zawsze zaprowadzić należyty ład i porządek. Jako poseł zasłużył się wielce na polu rozwoju dróg, w Towarzystwie kredytowym zapoczątkował zbawienne reformy wewnętrzne.

Był gorliwym katolikiem; ruch nowatorski, jaki się w ostatnich latach właśnie w jego okolicach rodzinnych rozszerzył, bolał go bardzo. Ten mąż o poważnym zawsze obliczu, jedną miał chwilę, kiedy się rozjaśniał, oto kiedy zaczął mówić o przeszłości Polski. Kochał tę przeszłość i wszystko, co się do niej odnosiło. Czytał z zamiłowaniem o tej przeszłości książki. W swym domu w Bażanówce koło Jańmierza miał piękne zbiorę, wiele starych portretów i cennych książek, wiele białych krawców nawet.

Po upływie pół wieku pracy, która przeważnie była walka, powrócił na spoczynek zasłużony do swej ukochanej ziemi sanockiej, powrócił wierny syn do swoich, z którymi walczyć nie będzie potrzebował.

P. D.

Gospodarstwo i handel.

(U) Przewóz koleją wyrobów tytoniowych Z Warszawy donoszą: Ministerstwo kolei żelaznych wydało zarządzenie, wedle którego przewóz wyrobów tytoniowych w ilościach większych, przeznaczonych do handlu, dozwolony jest w komunikacji wewnętrznej bez wszelkich przeszkód, o ile nadawca przy nadawaniu przesyła wykazę się koncesją na handel tytoniowy lub upoważnieniem na taki handel wydanym przez Izbę skarbową. Tylko przy wysyłce wyrobów tytoniowych do Łodzi, Radomia lub Lublina, gdzie znajdują się obecnie znaczne ich zapasy, potrzebne są dla każdej przesyłki pisemne zezwolenia Generalnej Dyrekcji monopolu tytoniowego. Zezwolenia takie są też wymagane przy przewozie wyrobów tytoniowych z zagranicy oraz w obrocie międzydzielnicowym. Żadnym ograniczeniem nie podlega jednak przewóz tychże wyrobów w małych ilościach, przeznaczonych do własnego użytku właściciela.

Centralne biuro zakupów kolejo. D. 8 bm. wiecz. z inicjatywy lwow. Izby handl. i przemysł. odbyła się w lokalu Izby konferencja w sprawie Centralnego Biura Zakupów kolejowych. Po zagajeniu o-

brad przez dyr. Izby dra Trawińskiego i po referacie, w którym przedstawiono negatywny wynik zabiegów Izby u Rządu w sprawie zniesienia tej instytucji, rozwinęła się ożywiona dyskusja, w której oświadczone się kategorycznie przeciw istnieniu C. B. Z. K. zarówno ze względów merytorycznych, jak i ogólnopństwowych. Stwierdzono, że utrzymanie C. B. Z. K. równoznaczne jest z ruiną tej gałęzi przemysłu kresowego, która opiera swój byt na dostawach kolejowych. Następną konferencję w tej sprawie postanowiono odbyć w czasie świąt przy udziale posłów Małopolski. — Zaś po świętach wystąpi delegacja do Ministra kolei z odpowiednim materiałem. Uznano również za konieczne nawiązanie kontaktu w tej sprawie z Izbanami handlowymi krakowską, poznańską i brodzką.

Pamiętajmy o braciach powracających z Rosji!

TELEGRAMY.

MINISTER MICHAŁSKI W KRAKOWIE.

Kraków. (Tel. wł.) Minister Michałski przybył do Krakowa w piątek w nocy. W dniu wczorajszym udzielał posłuchania stronom prywatnym, a dziś wyjeżdża do Białej. Wieczorem będzie na raucie, wydanym na jego cześć przez krakowską Izbę handlową.

Na zaproszenie Tow. wzaj. pomocy uczniów Uniwersytetu Jagiellońskiego był Minister Michałski we środę przedpołudniem w Domu akademickim, gdzie zasięgał informacji, co do stanu Domu i Towarzystwa przyczem kilkakrotnie podkreślił, że sprawy te leżą mu tembardziej na sercu, że niegdyś dzierżył godność kuratora Wzajemnej pomocy. Następnie odbyło się skromne święcone w sali Czytelni w obecności rektora uniwersyt. dra Nowaka, prez. miasta Federowicza i profesorów Wszechnicy Jagiellońskiej. Dziękując się z Ministrem święconem jajem życzyli Ministrowi akademicy powodzenia w staraniach jego około naprawy finansów Rzeczypospolitej.

WYCIECZKA STUDENTÓW BELGIJSKICH W KRAKOWIE.

Kraków. (Tel. wł.) W mieście naszym bawi od wczoraj wycieczka studentów belgijskich w liczbie 10 osób. Młodzież krakowska urządziła na ich cześć przyjęcie, w którym uczestniczył też Minister Michałski.

WYJAŚNIENIE WATYKANU.

Rzym. (PAT.) Havaś „Osservatore Romano“ pośpiesza stwierdzić, że orędzie papieskie wystosowane ostatnio do arcybiskupa genueńskiego, nie popiera bynajmniej sprawy rozpatrzenia traktatów pokojowych oraz odszkodowań.

PODPISANIE UKŁADU HANDL. MIĘDZY ROSJĄ A NIEMCAMI.

Genoa. (AW.) 16. bm. w miejscowości Santa Margaritta pod Genuą podpisany został układ handlowy między Niemcami a Rosją sowiecką. Podstawą układu jest zastrzeżenie największego uprzywilejowania wzajemnie między Niemcami a Rosją. Koła angielskie przypisują temu układowi ogromne znaczenie.

MEMORJAŁ DELEGACJI BULGARSKIEJ.

Genoa. (AW.) Delegacja bułgarska wystosowała do podkomisji finansowej memoriał, w którym prosi o bezterminowe odroczenie spłaty długów reparacyjnych Bułgarii.

PROTEST RZĄDU ANGORRY.

Rzym. (AW.) Delegacja rządu Angory, która prosiła w Genui o dopuszczenie Angory do obrad w konferencji ogłosiła tu protest przeciwko nieuzasadnionemu usunięciu Turcji od udziału w konferencji.

AWANTURY NIEMIECKIE NA G. ŚLASKU.

Katowice. (AW.) W ostatnich czasach G. Śląsk stał się znowu widownią kilku krwawych napadów. Przed paru dniami napadnięto jednego z redaktorów „Kronzeitung“ i zastrzelono dwóch urzędników koalicyjnych, których Niemcy posądzali o sprzyjanie Polakom. Do wypadków ostatnich dni zaliczyć należy także pobicie Polaków w Sebisowicach, wreszcie wykrycie wielkich składów broni i zamachy na Francuzów. Wszystko to dowodzi, że Niemcy szykują jakieś większe wystąpienie zbrojne na G. Śląsku jeszcze przed objęciem władzy przez Polaków. Charakterystyczną również jest nota rządu niemieckiego wręczona Komisji międzysejmowej w Opolu. Nota wbrew najoczywistszym faktom usiłuje przekonać Komisję, jakoby właśnie Polacy napadali na Niemców, oraz jakoby nad granicą polską gromadzono amunicję. Nota ma na celu odwrócenie uwagi opinii europejskiej od morderczych czynów niemieckich, a jeszcze bardziej od przygotowań niemieckich do przyszłego zbrojnego wystąpienia.

OGRANICZENIE IMMIGRACJI DO AMERYKI.

Waszyngton. (PAT.) Havaś. Senat przyjął wniosek w sprawie przedłużenia do 1. czerwca 1924 ważności postanowień przewidzianych w ustawie o ograniczeniu imigracji.

APANAZE DLA EKS-CES. ZYTY.

Paryż. (PAT.) Havaś. Jak donosi „Matin“ Rada ministrów zaprosiła przedstawicieli dyplomatycznych państw sukcesyjnych byłej monarchii austriacko-węgierskiej celem omówienia sprawy apanaży, jakie miałyby być przyznane eks-cesarzowej Zycie. Przedstawiciel Włoch oświadczył, że Włochy gotowe są do pokrycia przypadających na nie kosztów utrzymania rodziny b. cesarza Karola.

NOWA OPERACJA LENINA.

Hannover. (PAT.) Radio. Kierownik chirurgicznego oddziału kliniki berlińskiej dr. Borhardt wyjechał 15. bm. do Moskwy celem przedsięwzięcia operacji u Lenina. Lenin w czasie zamachu wykonanego na niego w r. 1918 został zraniony w ramię kulą, która ma być teraz wyjęta.

KSIAŻĘ WALII UROCZYŚCIE WITANY W JAPONII.

Leafield. (PAT.) Radio. Książę Walii został powitany w Japonii z wielkimi owacjami. Z okazji jego przybycia wysłał mikado telegram do króla angielskiego, w którym stwierdza serdeczność stosunków japońsko-angielskich. Książę zwiedził uniwersytet i był obecny na bankiecie wydanym na jego cześć przez profesorów uniwersytetu.

